

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΧΕΙΑΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Τοῦ κ. ΑΧ. Ζ. ΚΟΜΙΝΟΥ

Πρὸς διατύπωσιν σκέψεων διὰ τὰς ἐνδεικνυομένας κατευθύνσεις τῆς πολιτικῆς τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, πρέπει νὰ ἀποσαφηνίσωμεν τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τῆς βιομηχανικῆς πολιτικῆς, νὰ σκιαγραφήσωμεν τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας δρᾷ σήμερον ἡ βιομηχανία καὶ νὰ συνειδητοποιήσωμεν πλήρως τὸ μέγεθος τῆς προσπάθειάς καὶ τὰς τεραστίας δυσχερείας εἰς τὰς ὁποίας προσκρούει ἢ ἐπιτάχυνσις τῆς βιομηχανικῆς μας ἀναπτύξεως.

Ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας ἀποτελεῖ τὴν μόνην διέξοδον πρὸς ἀπορρόφησιν τῶν πληθυσμιακῶν πλεονασμάτων καὶ πρὸς ἐπίτευξιν ρυθμῶν αὐξήσεως τοῦ ἔθνικοῦ προϊόντος, ποῦ θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ εἰσέλθωμεν ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος εἰς τὸν κύκλον τῶν οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ νὰ παίξωμεν τὸν ρόλον ἰσοτίμου μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἡ ἐκβιομηχάνισις ὁμως θὰ ὀδηγήσῃ εἰς μετασχηματισμὸν τῆς οἰκονομίας μας, ποῦ θὰ συνοδευθῇ ἀπὸ θαθεῖας κοινωνικὰς μεταβολὰς καὶ ἀνακατατάξεις. Προϋπόθεσις ἀπαραίτητος τῆς ἐκβιομηχανίσεως εἶναι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ποῦ αὐτὸς καὶ μόνον παρουσιάζει πολὺ μεγάλας δυσχερείας. Ταυτοχρόνως ὁμως ἡ συμβολὴ τῆς βιομηχανίας εἰς τὸ ἔθνικόν προϊόν θὰ πρέπει νὰ αὐξάνῃ εἰς δάρος τοῦ τομέως τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς μὲ τάσιν μάλιστα νὰ τὸν ὑποσκελίσῃ. Τὸ ποσοστὸν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τὸ διατιθέμενον δι' ἐξαγωγὰς θὰ πρέπει νὰ αὐξάνεται σημαντικῶς, ἐνῶ παραλλήλως θὰ αὐξάνεται καὶ τὸ μερίδιον τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως εἰς τὰς συνολικὰς ἐξαγωγὰς.

Αἱ ἀναλογίαι ὑπὸ τὰς ὁποίας συνδυάζονται τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ ἐργασία εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν θὰ πρέπει νὰ ἀλλάξουν ὑπὲρ τοῦ πρώτου. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπενδύσεων ποῦ διατίθεται διὰ τὴν βιομηχανίαν θὰ αὐξηθῇ. Ὁ τόπος ἐγκαταστάσεως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος θὰ μετατοπισθῇ. Τὸ ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ποῦ ἀπασχολεῖται εἰς τὴν δευτερογενῆ παραγωγὴν θὰ αὐξηθῇ, καὶ μεγάλοι μᾶζαι πληθυσμοῦ θὰ μετακινήθουν ἀπὸ τὴν ὑπαιθρον πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα. Ἡ στάθμη τῆς παιδείας καὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ θὰ ὑψωθῇ.

Αὐτὴ ἡ σύντομος σκιαγράφησις ἀρκεῖ διὰ νὰ καταστήσῃ σαφεῖς τὰς δυσχερείας ποῦ —ὑπὸ κανονικὰς συνθήκας— θὰ εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ προσπάθεια

Ἡ ἔλλειψις τοῦ καταλλήλου κλίματος

Δὲν ἔχουν ἀκόμη κατὰ τρόπον συστηματικὸν μελετηθῆ κρίσιμα θέματα τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ὅπως ἢ κατὰ κλάδους ἔρευνα τῆς σημερινῆς δυναμικότητος τῆς παραγωγῆς, καὶ τῶν ὑφισταμένων περιθωρίων ἐπεκτάσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ, τῶν συνθηκῶν καὶ δυνατοτήτων τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἐξαγωγῶν, κ.ο.κ. Κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχει ἀκόμη καταστρωθῆ ἐν κυβερνητικὸν σχέδιον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον θὰ κινηθῆ ἡ γιγαντιαία προσπάθεια. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὁ φορεὺς τῆς θὰ εἶναι κατὰ βάσιν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀνήκει ἡ εὐθύνη τῆς τελικῆς ἐπιτυχίας. Τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν ἔχει γίνεαι μέχρι πρό τινας παραδεκτὸν ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἢ ὁποῖα εἰς κάθε περίπτωσιν εὐχαρίστως ἐπέβριπτεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν εὐθύνην τῆς βιομηχανικῆς μας καθυστερήσεως εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας.

Τοιοῦτοτρόπως παρεγνώρισθη ἡ τεραστία ἀνασταλτικὴ ἐπίδρασις τῆς ἑλλείψεως τοῦ καταλλήλου κλίματος. Τόσον αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις ὅσον καὶ ἡ δημοσία διοικήσις διετήρησαν μίαν διάχυτον ἐπιφυλακτικὴν καὶ ἴσως μάλιστα δυσπιστίαν ἐναντι τοῦ βιομηχάνου ἐπιχειρηματίου, θεωροῦσαι τὸ κέρδος ὡς ἀμάρτημα, τὴν δὲ συγκέντρωσιν κεφαλαίων καὶ τὴν συνεπιεία ταύτης δημιουργίαν μεγάλων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων ἀποκλειστικῶς ἑλληνικῆς συγκροτήσεως, ὡς πράξιν ὑποπτον. Κατὰ συνέπειαν, ἡ δραστηριότης τοῦ ἐπιχειρηματίου βιομηχάνου δὲν ἤξιζε νὰ γίνεται ἀντικείμενον κρατικῆς στοργῆς καὶ προστασίας, ἀλλ' ἀντιθέτως, ἔπρεπε νὰ ἐλέγχεται ἀνὰ πᾶν βῆμα τῆς. Ἐὰν ὁ ἔλεγχος ἐμειοῦτο θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ γίνῃ ἐκμετάλλευσις τοῦ λαοῦ, νὰ δημιουργηθοῦν μεγάλα καὶ παράνομα κέρδη, νὰ ὀργκνωθοῦν μονοπωλῆσιν καὶ καταστάσεις καὶ αἱ τιμαὶ νὰ ὑψωθοῦν. Αὐτὸ δὲ τὸ δυσμενὲς κλίμα ἔχει ἐπηρεάσει τὸ πολὺ κοινόν, τοὺς θεσμοὺς καὶ τὴν νομοθεσίαν. Μόλις προσφάτως ἤρχισε νὰ παρατηρῆται κάποια στροφή πρὸς βελτίωσιν. Καὶ πάλιν ὁμως αἱ ἐκδηλώσεις ὑπῆρξαν δειλαὶ καὶ κατὰ βάσιν ἢ διοικήσις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων καὶ τῶν Κυβερνητικῶν ἀποφάσεων ἐπιδεικνύει στενοκαρδὸν πνεῦμα καὶ μὲ τὴν περιοριστικὴν ἐρμηνείαν των προσπαθεῖ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐκάστοτε ἐπιδιωκομένην καλυτέραν μεταχείρισιν.

Διὰ νὰ συμπληρωθῆ ὁμως ἡ εἰκὼν τοῦ πλαισίου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκινεῖτο μέχρι προσφάτως ἡ πλουσιωτάτη εἰς ἐπισήμους ἔξορκισμοὺς καὶ εὐχὰς προσπάθεια ἐκβιομηχανίσεως τῆς χώρας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπογραμμισθοῦν καὶ αἱ ἐπιδράσεις τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ ταύτης τίθενται στενὰ χρονικὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἐκσυγχρονισθοῦν καὶ ἐπεκταθοῦν αἱ ὑπάρχουσαι βιομηχανικαὶ ἐκμεταλλεύσεις, οὕτως ὥστε νὰ καταστοῦν ἱκαναὶ διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν δῆδον ἀνταγωνισμὸν τῶν προωθευμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τὸν ἐπερχόμενον συνεπιεία τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ. Μάλιστα τὰ χρονικὰ ὅρια εἶναι ἀκόμη στενώτερα διὰ τὰς βιομηχανίας προϊόντων, ποὺ δὲν παρήγοντο ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συνθήκης. Παραλλήλως τίθενται δρακόντιοι περιορισμοὶ εἰς τὰς δυνατότητας προστασίας τῆς βιομηχανίας. Βεβαίως, θεωρητικῶς ἀνοίγεται ταυτοχρόνως εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν ἡ τεραστία ἀγορὰ τῶν χωρῶν τῆς E.O.K. Ἀλλά, ὡς θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένεται, καὶ ὅπως ἐπιβεβαιωτοῖ ἢ μέχρι τοῦδε

πείρα αἰ ὠφέλειαι ἐκ τῆς δυνατότητος ταύτης θὰ ἀργήσουν νὰ πραγματοποιηθοῦν. Ἐνδείξεις ἐξαιρετικὰ δυσσίωως εἶναι ὄχι μόνον ἡ σχεδὸν ὀλοκληρωτικὴ ἀδυναμία προωθήσεως τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλαχίστη καὶ βραδυτάτη διεξόδος τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς φυσικὰς διεξόδους τῆς Ἑγγύς καὶ Μέσης Ἀνατολῆς καθὼς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

Κατὰ συνέπειαν, αἰ συνθήκες δυσχέρειαι, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζουν ὅλοι αἰ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώροι, δταν ἀποδύονται εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐκβιομηχανισέως των, πολλαπλασιάζονται εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἡ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ — πού εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ὑπῆρξε τὸ σταθερὸν θεμέλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου — ἐστηρίχθη ἡ διαδικασία τῆς ἐκβιομηχανισέως — ἐκτίθεται, συνεπεία τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., εἰς σταθερῶς ἐντεινόμενον ἀνταγωνισμόν τοῦ ἐξωτερικοῦ, χωρὶς νὰ ὑπάρχη ἐλευθερία κινήσεως πρὸς ἀντιστάθμισιν τῶν ἐκ τούτου δυσχεριῶν. Ἡ πίεσις δὲ αὐτὴ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς θὰ δυσχεράνη ἀσφαλῶς καὶ τὰς ἐξαγωγὰς, πού, ὡς γνωστόν, ἀποτελοῦν ἔνδειξιν, ἀλλὰ καὶ προϋπόθεσιν ὀγίους ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας.

Μὲ θάσιν τὴν ἀνωτέρω σκιαγράφησιν, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὰς γενικὰς κατευθύνσεις τῆς ἀπαιτουμένης πολιτικῆς, καὶ νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Κουτσουμάρη ἔθιξεν ὅλα τὰ κρίσιμα σημεῖα. Θὰ εἶναι παρὰ ταῦτα χρήσιμος, νομίζομεν, διὰ τὴν σημερινὴν συζήτησιν ἡ ὑπογράμμισις ἐνὸς μικροῦ ἀριθμοῦ θεμάτων πού ἔχουν ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας.

Ἡ σύνδεσις μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὸ πρῶτον θέμα ἀφορᾷ εἰς τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ὑπάρχει μία σχολὴ πού ὑποστηρίζει ὅτι διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας ἀρκεῖ ἡ ἐντὸς συντομωτάτου χρονικοῦ διαστήματος καθιέρωσις ὀλοκληρωτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς εἰσαγωγὰς, ὁ δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς καὶ ὁ συνειπεία τούτων ὄξυς ἀνταγωνισμὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὅπως δμως ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω, τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς παρομοίας πολιτικῆς θὰ ἦτο, ὄχι μόνον ἡ ἐξουθένωσις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς ὑφισταμένης βιομηχανίας, ἀλλὰ καὶ ἡ δυσχεράνωσις εἰς τὴν ἐγκατάστασιν νέων ἐλληνικῆς ἰδιοκτησίας βιομηχανικῶν ἐκμεταλλεύσεων. Ἡ βιομηχανία μας διέρχεται ἀκόμη τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίαν καὶ χρειάζεται προστασίαν καὶ στήριξιν. Κατὰ συνέπειαν, ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ παρασυρῶμεθα ἀπὸ τὰς ἐπικινδύνους εἰσηγήσεις περὶ συντήσεως τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν προθεσμιῶν, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται νὰ ἐξαντλήσωμεν ὅλα τὰ περιθώρια προστασίας καὶ ὅλους τοὺς μηχανισμοὺς ρητρῶν διαφυγῆς πού πρότα βλέπει ἡ ἐν λόγῳ Συνθήκη. Ἡ βιομηχανία μας διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ χρειάζεται, ὄχι μόνον γενναϊδῶρα κίνητρα, ἀλλὰ καὶ κάθε δυνατὴν προστασίαν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ συναγωνισμοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, πρέπει νὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ συναγωνισμὸς εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικώτερα μέσα διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν

και την αύξησιν τῆς ἀποδοτικότητος τῆς βιομηχανίας. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν θὰ πρέπει νὰ εὐνοηθῇ ὁ συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν βιομηχανιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ μὴ ἀποκλειομένου καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ, μέχρις ὅμως τοῦ σημείου ἐκείνου, ποῦ οὗτος ἀποτελεῖ κίνητρον προόδου καὶ ὄχι μέσον ἐξουθένσεως. Αἱ ἀντιλήψεις περὶ κεκορευμένων κλάδων τῆς βιομηχανίας ἔχουν εὐτυχῶς κατὰ βάσιν ξεπερασθῆ. Βεβαίως, μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων ἐπιτρεπομένων ἀποκλίσεων ἐκ τοῦ κανόνος τῆς ἐλευθέρας ἰδρύσεως κάθε βιομηχανίας θὰ πρέπει νὰ περιληφθῇ καὶ ἡ περίπτωσις τῆς ἐγκαταστάσεως μὲ τὰ προνόμια τοῦ Ν Δ. 2687 ξένων ἐπιχειρήσεων μὲ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν ἐξουθένωσιν τῶν ἀντιστοίχων ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν τόνωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ συναγωνισμοῦ, βασικῆς σημασίας διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς βιομηχανίας δύναται νὰ εἶναι καὶ ἡ συνεργασία μὲ ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἡ ἐπίμονος ἀναζήτησις εἰς τὰς προωδευμένας χώρας τῆς ἐκεῖ κατὰ εἶδος βιομηχανίας ἐφαρμοζομένης συγχρόνου βιομηχανικῆς τεχνικῆς καὶ ἡ διὰ παντὸς μέσου ἐνίσχυσις τῶν ἀντιστοίχων ἐγχωρίων βιομηχανιῶν, πρὸς υἱοθέτησιν τῆς καὶ μεταφύτευσιν τῆς εἰς τὴν χώραν μας.

Γενικώτερον, ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς βιομηχανίας — ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας — θὰ ἠδύνατο νὰ προωθηθῇ ἀποτελεσματικῶς δι' ἑνὸς συστήματος κλαδικῶν ἐπιτροπῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ κεντρικοῦ ὄργανου προγραμματισμοῦ. Συμφῶνως πρὸς τὸ γαλλικὸν πρότυπον οἱ ἐνδιαφερόμενοι βιομηχανοὶ θὰ μετείχον εἰς τὰς ἐν λόγῳ ἐπιτροπὰς ἀπ' εὐθείας συνεργαζόμενοι μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς διοικήσεως τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων, τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ἐμπειρογνομῶνων τοῦ προγράμματος.

Ἡ δημιουργία φορέων

Τὸ δευτέρον θέμα ἀναφέρεται εἰς τὴν ὄθησιν, ποῦ θὰ ἠδύνατο νὰ δοθῇ εἰς τὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα διὰ τῆς δημιουργίης ὑπὸ τοῦ κράτους φορέων. Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς θὰ εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῶν κενῶν, ποῦ ἀφίνει ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ ὄχι ὁ ἀνταγωνισμὸς πρὸς ταύτην. Ἀντιθέτως οἱ κρατικῆς ἐπιρροῆς φορεῖς θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἐν ἀπὸ τὰ νέα μέσα ποῦ θὰ ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ Κράτος διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα τῶν ἰδιωτῶν. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἡ ἴδρυσις ἐνδιαιμέσων βιομηχανιῶν μὲ κρατικὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἡ διάθεσις τοῦ προϊόντος των εἰς τὰς ἐγχωρίους βιομηχανίας μὲ ἐλάχιστον κέρδος μόνον. Ἡ μέθοδος αὕτη, θὰ ἀπετέλει ἀσφαλῶς εὐπρόσδεκτον τρόπον προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας.

Παραλλήλως, ἡ Κρατικὴ πολιτικὴ πρέπει νὰ δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀμβλυσιν τῆς ἐλλείψεως ἐπιχειρηματιῶν, διοικητῶν ἐπιχειρήσεων, ἐργοδηγῶν καὶ ἐξειδικευμένων ἐργατῶν. Οἱ κρατικῆς ἐπιρροῆς φορεῖς θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόσουν σύγχρονα συστήματα ἀνιχνεύσεως, μετεκπαίδευσως καὶ προωθήσεως τῶν καταλλήλων προσώπων διὰ νὰ ἐξελιχθοῦν εἰς ἐκσυγχρονισμένους ἐπιχειρηματίας καὶ διευθυντὰς ἐπιχειρήσεως. Ἐξ ἄλλου, αἱ ἰδρυόμεναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον βιομηχανίαί θὰ εἶναι ὑποδειγματικῆς ὀργανώσεως καὶ θὰ καταστῇ δυνατὸν *διὰ

Τὸ μικρὸν μέγεθος μιᾶς βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐφαρμογὴν συγχρόνων μεθόδων ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως. Εἰς τὴν προσπάθειαν ἀντιδράσεως κατὰ τῆς κοινοτοποιοημένης βιομηχανίας ἡ πρώτη προτεραιότης πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν μικρῶν ἐκείνων μονάδων, πρὶν ἐπιδέχονται θελιώσεως τεχνολογικῆς καὶ διοικητικῆς φύσεως. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὡς φυσικὸν ἐπαλούθημα θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ αὔξησις τοῦ μεγέθους τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἴτε κατόπιν συγχωνεύσεως μετ' ἄλλην ὁμοειδῆ ἐπιχειρήσιν εἴτε καὶ δι' ἀπλῆς ἐπεκτάσεως.

Ἐκεῖνο, πρὶν δὴ δῶκεν εἰς τὴν καθυστέρησιν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀποδοτικότητος δὲν εἶναι πάντοτε τὸ μέγεθος τῆς ἐκμεταλλεύσεως, οὔτε ἡ στενότης τῆς ἀγορᾶς. Ἀντιθέτως ἡ κακὴ ὀργάνωσις τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων ἀποτελεῖ κατὰ κανόνα τὸν βραχὺν λόγον τῆς μικρᾶς συναγωνιστικῆς τῶν ἰκανότητος. Τὸ δὲ μικρὸν μέγεθος τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὀφείλεται κατὰ κανόνα τόσον εἰς τὴν κακὴν ὀργάνωσιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν μέσων. Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς καλυτέρας ὀργανώσεως εἶναι προφανῶς ἡ αὔξησις τοῦ μεγέθους τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ μικρὰ ἐπιχειρήσις ὅμως εἶναι ταυτοχρόνως μία πλουσία πηγὴ διὰ τὴν ἀντλησιν ἰκανῶν ἐπιχειρηματιῶν. Μία στενὴ ἐπαφὴ μετὰ τὰς νεωτέρας καὶ προδευτικωτέρας ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποκαλύψῃ τὸ κατάλληλον ἀνθρώπινον ὕλικόν, πρὶν δύναται νὰ συμβῶν εἰς τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς τάξεως τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν θὰ ἠδύνατο νὰ προέλθῃ καὶ τὸ κατάλληλον ἀνθρώπινον ὕλικόν διὰ τὴν δημιουργίαν ὀργανωτῶν καὶ διοικητῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἰς τὴν ἐπιτυχεῖ ἐφαρμογὴν μιᾶς ρεαλιστικῆς πολιτικῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως ἡ μικρὰ ἐπιχειρήσις δύναται νὰ παίξῃ πρωταρχικὸν ρόλον. Αἱ μικραὶ ἐπαρχιακαὶ ἐκμεταλλεύσεις καὶ τὰ ἐργαστήρια δύνανται καταλλήλως καθοδηγούμενα καὶ ἐνισχυόμενα νὰ ἐκσυγχρονισθοῦν καὶ ἀναπτυχθοῦν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἀποτελέσουν τὸν πρῶτον πυρῆνα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος. Ὁμοίως ἀπὸ τὰς μικρὰς ἐκμεταλλεύσεις δύναται νὰ στρατολογηθῇ τὸ ἀνθρώπινον ὕλικόν τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπ' ἀνδρωσιν τῶν ἱδρυθησομένων ἐπαρχιακῶν βιομηχανιῶν.

Ἡ χρηματοδότησις

Τὸ πέμπτον καὶ τελευταῖον θέμα ἀναφέρεται εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανίας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφισβησία ὅτι ἡ καλυτέρα ὀργάνωσις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου θὰ ὠφελήσῃ τὴν βιομηχανίαν. Εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις πρέπει ὅμως νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ δημιουργήσῃ ἴδια κεφάλαια πάντοτε θεθαίως ἐντὸς τοῦ πλαισίου συνθηκῶν συναγωνιστικότητος. Κατὰ πλειοψηφίαν αἱ μεγάλα βιομηχανικὰ μονάδες τῆς χώρας ὑπῆρξαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι θύματα ἐνδὸς φαύλου κύκλου. Οὗτος ἔχει τὴν ἀφετηρίαν του εἰς τὴν ἐξανέμισιν τῶν κεφαλαίων κινήσεως λόγῳ τοῦ ὑπερπληθωρισμοῦ τῆς πολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς περιόδου. Αἱ ἐπικρατήσοσαι ἔκτοτε συνθήκαι δυσμενοῦς κλίματος, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν βαρεῖαν φορολογίαν τῶν ἐπιχειρήσεων δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὰς νὰ ἀνασυστήσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὰ κεφάλαια κινήσεώς των ἐξ ἰδίων κερδῶν καὶ οὕτω ἀναγκάζονται

νά τὰ ἀναπληρώνουν δανειζόμενοι μὲ ὑψηλὸν κόστος χρήματος. Οἱ ὑψηλοὶ τόκοι καὶ προμήθειαι καὶ οἱ βαρεῖς φόροι ἐπὶ τῶν ἀδιανεμήτων κερδῶν καθῶς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιβαρύνσεις περιορίζουν τὰ περιθώρια κέρδους καὶ μειώνουν τὰς δυνατότητας αὐτοχρηματοδοτήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν αὐξησιν τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν των ἀναγκάζονται νὰ διατηροῦν μεγαλύτερα κεφάλαια κινήσεως. Βεβαίως, ἡ αὐξησις τῆς ἀποδοτικότητος θὰ συμβάλῃ μὲ τὸν καιρὸν εἰς τὴν κατάλυσιν αὐτοῦ τοῦ φαύλου κύκλου ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτικὴ πρέπει νὰ προσέξῃ ἰδιαιτέρως αὐτὸ τὸ σημεῖον καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τὴν δυνατότητα νὰ δημιουργήσουν ἴδια κεφάλαια κινήσεως προερχόμενα ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν περιθωρίων των κέρδους. Ἐν συνεχείᾳ καὶ αἱ πάγια ἐπενδύσεις θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ αὐτοχρηματοδοτοῦνται κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν.

Ἐς σημειωθῆ τέλος καὶ τὸ πρόβλημα αὐξήσεως τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων. Ὁ φόβος ἀπωλείας τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ στενώτατα περιθώρια κέρδους τοῦ μετόχου ἀποτρέπουν εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὴν αὐξησιν τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, πρᾶγμα ποῦ δρᾷ ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ κύκλου δραστηριότητος τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων. Καὶ ἐδῶ ἡ αὐξησις τῶν κερδῶν καὶ τῶν διανεμομένων μερισμάτων θὰ δώσουν τὴν κατάλληλον λύσιν.